

Prológus

A fogyatékos személyek társadalmi esélyegyenlőségének alapelveit az 1998. évi XXVI. tv. (az ún. Esélyegyenlőségi törvény) határozza meg. A normagyűjtemény, illetve a végrehajtását szabályozó egyéb jogszabályok – az Országos Fogyatékosügyi Program, valamint a 100/1999-es kormányrendelet – egyaránt kiemelt hangsúlyt fektetnek a fogyatékos személyekkel kapcsolatos társadalmi szemlélet kedvező megváltoztatására. Evidencia, hogy a kedvező társadalmi szemlélet kialakításában és a társadalmi előítéletek megváltoztatásában a tömegtájékoztatási eszközöknek kiemelt szerepük van.

A kutatás célja

Kutatásunk célja volt számszerűsíteni a fogyatékos személyekkel kapcsolatos témák, illetve a fogyatékos személyek megjelenését négy országos sugárzású televíziós csatorna (M1, Duna TV, RTL Klub, TV2) kínálatában. A felmérés kiterjedt a fogyatékosok megjelenési arányaira, továbbá arra, hogy az egyes csoportok milyen megoszlásban képviseltették magukat a médiumokban. A számarányok meghatározása mellett kiemelt figyelmet fordítottunk a műsorok tartalmi környezetének feltárására és értelmezésére.

A mennyiségi elemek meghatározásán túl, az elemzés részét képezte a fogyatékosokról közvetített képek, információk tartalmi analízise is. A mennyiségi és minőségi elemek együttes vizsgálatával meghatározható a kedvező társadalmi szemlélet kialakításához szükséges, a kereskedelmi és közszolgálati televíziókkal szemben támasztható tartalmi, illetve formai kritériumrendszer.

Ennek érdekében a kutatás a televíziót – mint kommunikációs csatornát – társadalmi kontextusában vizsgálta, vagyis egyaránt nagyító alá vette a műsorok készítőit és nézőit.

Kutatási hipotézisek

A kiinduló hipotézisünk az volt, hogy a négy országos sugárzású televíziós csatornán a fogyatékosok reprezentációja mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt elégtelen, vagyis a fogyatékos személyek - társadalmi arányukhoz képest - nem jelennek meg megfelelő számban a televíziók műsoraiban. A kutatás nem más csoportokhoz viszonyítva határozta meg a fogyatékos személyek társadalmi arányát, hanem a népszámlálási adatokból nyert súlyuk alapján. Eszerint feltételezhető, hogy Magyarországon a lakosság megközelítőleg tíz

százaléka közvetlenül is érintett. Az érintettek kategóriájába ugyanakkor nem tartoznak bele sem a családtagok, sem a fogyatékos személyek ellátásával, társadalmi integrációjával foglalkozó szakemberek.

A minőségi elégtelenség azt jelenti, hogy a fogyatékosok bemutatása és ábrázolása a televíziókban nem mindig azonos erővel segíti elő a fogyatékos személyek integrálódását. Ráadásul az egyes műsorok nem önmagukban, hanem a műsorfolyam részeként egymást kioltva vagy erősítve sugároznak információkat az érintett személyekről.

A mennyiségi és minőségi mérésekkel kapcsolatosan a kutatás az alábbi módszertani kiindulási pontot választotta.

A négy televíziós csatorna műsorait kétszer hét napig vizsgáltuk (2001. november 12-18., valamint 2002. április 29. és május 5. között), ami egyúttal lehetővé tette a terminusok összevetését is. A két időszak kiválasztásában szerepet játszott, hogy egy „semleges” és egy fogyatékos ügyben kiemelt periódus kerüljön összehasonlításra. A felmérés egyik fontos kérdése volt, hogy a televíziók miképpen találják a május 2-án megrendezésre kerülő Esélyegyenlőségi Napot. E megemlékezéstől egyrészt a probléma kiemelt prezentációját vártuk, másrészt reméltük, a médiumok amellet, hogy többet foglalkoznak a témával, egyben a prezentáció módjában is megpróbálnak közelíteni a fogyatékos személyek látásmódjához, sajátos perspektívájához, gondjaihoz, konfliktusaihoz.

Kvantitatív mérés

Kutatásunkban fogyatékos megjelenésnek tekintettünk minden olyan képi reprezentációt, ahol egyértelműen specifikálható volt a fogyatékoság. Fogyatékos prezentációnak tekintettünk továbbá minden olyan említést is, ahol egyértelműen megneveztek valamilyen fogyatékoságot, és amelynek konnotációja testi vagy szellemi „fogyatékoságra” utalt. A vizsgálat során megkülönböztettük a megjelenést és a témát. Megjelenésnek neveztük azokat az eseteket, amikor a fogyatékoság nem vált központi motívumává a kommunikációs folyamatnak. Az üzenet részét képezte ugyan, de nem került a középpontba, nem képezte alanyát, tárgyát az információátadásnak (a fogyatékos személy megjelent a képen, valahol feltűnt a háttérben stb.). Akkor beszéltünk témáról, amennyiben a fogyatékos személy vagy maga a fogyatékoság a kommunikációs aktus témájaként funkcionált, erről beszéltek, az adott üzenet a fogyatékosról vagy betegségéről szólt.

A mérés során a következő szempontokat vizsgáltuk:

Kiindulási pont, hogy a fogyatékoság megjelent:

1. a fogyatékoság típusa,
2. a műsor típusa (hírműsor, magazin, film stb.),
3. a megszólaló személye (riporter, érintett, szakértő – amennyiben film: fő-, mellék-, háttérszereplő),
4. téma-e a fogyatékoság? (igen – nem),
5. a műsor hozzáférhetősége (teletext, felirat),
6. a megjelenés ideje, hossza.

További képzett változók:

1. adott műsoron belüli megjelenések száma,
2. az adott műsor hány százaléka szólt fogyatékosokról,
3. műsorok nézettsége,
4. a műsor származási helye,
5. műsorsáv.

A vizsgálat elsődleges adatai arra vonatkoztak, hogy az adott televíziós csatorna teljes heti műsoridejéhez képest mekkora arányt képviseltek a fogyatékosokkal kapcsolatos, illetve az őket bemutató műsorok. Ezen belül külön vizsgáltuk a műsor származási helye szerinti (saját gyártású, magyar gyártású, európai, amerikai, dél-amerikai, egyéb) megoszlásokat. A kategóriákon belül kiemelten kezeltük a saját gyártású műsorokat, valamint a magyar produciókat. A teljes műsoridőre vetítve illetve a gyártási hely alapján is vizsgáltuk a fogyatékoságok megjelenítésének arányát.

A vizsgálat kvalitatív elemei

A kutatás számszerű adatainak elemzésén túl - a vizsgálat részeként - a műsorkészítői oldalt is megkérdeztük. Hiszen lehetnek olyan havi rendszerességgel jelentkező műsorok, amelyek nem szerepeltek a vizsgálat kéthetes időszakában. A kimaradt programok, ha nem is változtatják meg a kutatás számszerű eredményeit, bizonyos trendeket és tendenciákat jelezhetnek, amelyeket a kutatás végkövetkeztetéseinek levonása során figyelembe kellett

vennünk. Megvizsgáltuk továbbá, hogy milyen képpel rendelkeznek a szerkesztők a fogyatékoságról általában.

A négy országos televízió műsorszerkesztőségeinek tagjai körében végeztünk kérdőíves felmérést. Összesen 30 szerkesztőt, főszerkesztőt kerestünk meg. (Jelentős problémát okozott, hogy az adatfelvétel időpontjában az országos földi terjesztésű kereskedelmi médiumoknál jelentős átszervezések voltak, ezért nehéz volt az egyes szerkesztőségeket, műsorkészítőket megtalálni. Továbbá olyan műsorok szűntek meg, amelyek szerkesztőit szándékunkban állt megkeresni. Az M1-nél szintén a nagy fluktuáció jelentett problémát.)

A kutatás során háttéradatként, értelmezési segédletként felhasználtuk a mérés során regisztrált „fogyatékos-ügyi” megjelenések analíziseit és értelmezését, a fogyatékosági témával speciálisan foglalkozó műsorok szerkesztőivel készített mélyinterjúkat, illetve a 2002. augusztusa óta az RTL Klub *Barátok Közt* című műsorában megjelenő fogyatékos szereplő feltűnésével és bevezetésével kapcsolatos tartomelemzéseket.

Az analízisek során az egyes televíziós csatornák összképét és ezen belül az egyes műsortípusok megjelenéseit is vizsgáltuk. A műsortípusok elemzése lehetőséget biztosított arra, hogy az adott műfaj sajátosságait figyelembe véve, meghatározzuk azokat az eszközöket, amelyekkel a programfajta a fogyatékos személyek társadalmi integrációjában a legkedvezőbb feltételeket lenne képes megteremteni.

A mélyinterjúk beszélgetések során kíváncsiak voltunk a műsorok „társadalmi” céljára, a szerkesztő ars poeticájára, arra, hogy kikből toborzódik a célközönség. További kérdésként szerepelt, hogy más-e egy fogyatékos személy, mint egy átlag interjúalany, és ha igen, miben más. Milyen kényes témák, milyen tabuk vannak egy ilyen riport során. Érdekel minket emellett, hogy milyen csatornákon keresztül szerzik be az információikat a szerkesztők, honnan merítenek ötletet, van-e személyes érintettségük.

A *Barátok Közt* elemzése során arra voltunk kíváncsiak, mennyire reális vagy valószerű a szerepkör, milyen hatása van a nézőkre, mennyire képesek az adott színésszel, valamint helyzetekkel azonosulni. Mivel a szappanoperák viselkedésmintákat közvetítenek, az is érdekelt bennünket, hogy a fogyatékosággal rendelkező nézők mennyire tartják igaznak, valósnak és valóságúnak a „róluk” közvetített képet.

Háttérkutatások

A kérdőíves megkereséshez a vizsgált országos sugárzású televíziók műsorstruktúrájának áttekintése alapján igyekeztünk a fogyatékos személyek megjelenítésében érdekelt valamennyi műsортípust kiválasztani. Egyfelől minden televízió esetében megkerestük a hír- és magazinműsorok szerkesztőségeit, másfelől a reggeli és napközbeni magazinok és közéleti műsorok készítőit. A felsorolt csoportokon kívül minden műsorszolgáltatónál felkerestünk olyan programokat is, amelyek esetében hagyományosan feltételezhető a témától való idegenkedés, illetve a kérdéskör iránti közömbös magatartás (sportszerkesztőségek, kulturális és lakáskultúrával foglalkozó műsorok stb.). A kiválasztott műsортípusoknál igyekeztünk egyensúlyt teremteni az egyes csatornák, valamint a közszolgálati és a kereskedelmi televíziók között. Az interjúkat előzetesen egyeztetett időpontban bonyolítottuk le. Az összes megkeresést egyetlen kollégánk vette fel. A válaszadás önkéntes volt, az űrlapon nem a személyt, hanem inkább a szakembert kérdeztük a témáról.

A mélyinterjúkat - az adatbevitel és a kérdőíves megkeresés eredményeit figyelembe véve - azoknál a műsorszervezőknél folytattuk le, amelyek gyakoribb megjelenést biztosítottak a fogyatékos személyeknek és témáknak. A műsorokat két csoportba soroltuk. Az elsőbe a fogyatékos személyekkel foglalkozó ún. „fogyatékos-ügyi” magazinok kerültek. Ide tartoztak a közszolgálati adókon és a TV2 programján rendszeresen jelentkező speciálisan e célcsoportnak szóló műsorok: a *Sorstársak* (M1), a *Segítőtárs* (M1), a *Segíts magadon* (TV2) és a *Felelet az életnek* (Duna Televízió). A második metszet azon közéleti magazinokat foglalta magába, melyekben gyakran jelentek meg olyan témák, melyek fogyatékosok élethelyzetével vagy általában a fogyatékosággal foglalkoztak. Ebbe a csoportba tartozott az *Ablak* (M1), a *Fókusz* (RTL Klub) és az *Aktív* (TV2).

Az egyes csoportok elemzése részben azonos, néhány esetben viszont némileg eltérő szempontok alapján történt. Ilyen eltérő paramétert jelentett a speciális műsorok esetében a célközönség meghatározása és a televíziós, a fogyatékos-ügyi szakismeretek aránya. A közéleti és bulvár magazinoknál pedig a fogyatékosokról szóló, valamint a témák belső szabályszerűségeinek vizsgálata, illetve a fogyatékos személyekkel kapcsolatos témák hírértékének meghatározása.

Eredmények

Kutatásunk visszaigazolta, hogy a hazai televíziós csatornákon a fogyatékosok képi reprezentációja mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt elégtelen. A mennyiségi hiányosság elég szembeötlő, hiszen a hipotézisben vázolt tíz százalékos társadalmi jelenléthez képest a fogyatékosok televíziós reprezentációjának aránya novemberben 0,52, míg májusban csak 0,26 százalék volt. Az a tény, hogy a fogyatékosok megjelenési aránya az egy százalékot sem érte el az országos televíziókban, több tényezőre vezethető vissza. Egyfelől a fogyatékosokkal kapcsolatos társadalmi cselekvések elégtelenségére (eseményhiány), másfelől arra a szemléletre, hogy a fogyatékos személyekkel kapcsolatos történések szociális rétegproblémaként kerülnek bemutatásra.

A mennyiségi elégtelenség még inkább szembetűnő, ha figyelembe vesszük, hogy a novemberben regisztrált megjelenések fele, májusban pedig egyharmada fikciós műsorszámokhoz (film, játékfilm, rajzfilm) kötődött. Az információs műsoroknál ez az arány novemberben 0,22 százalék, míg májusban 0,12 százalék volt. Jellemző a mennyiségi hiányosságra, hogy a főműsoridőben történt fogyatékos-ügyi megjelenések aránya a filmes előfordulásokkal együtt sem érte el az összes felbukkanás felét.

A mennyiségi mérés indirekt módon igazolta vissza a minőségi elégtelenségre vonatkozó hipotézist is. A megjelenések között az objektív tájékoztatást segítő műfajok (híradók, magazinműsorok) aránya alacsony volt, továbbá a reprezentációk időbeli eloszlása is jelezte, hogy a fogyatékos emberekről szóló műsorok csekély nézettséggel rendelkező időszakokban kerülnek sugárzásra. A vizsgált műsorok külön érdekessége, hogy valamennyi megjelenést figyelembe véve, csupán egyetlen volt feliratos, míg jeltolmács csak a fogyatékos személyek érdekvédelmi magazinjában fordult elő.

A mérések és a hozzájuk kapcsolódó tartalmi elemzések bizonyították, a fogyatékos személyek televíziós reprezentációja minőségi szempontból szintén elégtelen. A megjelenések két csoportja tekintetében külön-külön is bizonyítható a minőségi hiányosság. A fikciós megjelenések döntő többségében háttér-előfordulásokat regisztrálhattunk, amelyeknek csak abban az esetben lenne tényleges hatásuk, ha egy sokszínű, objektív tájékoztatási és megjelenési stratégia részét képeznék. Az integrált előfordulások fontosak és példaértékűek, de önmagukban hatástalanok.

A hír- és magazinműsorok minőségi elégtelensége azt jelenti, hogy a fogyatékosok, mint téma, az összes előfordulás esetében elenyésző. A fogyatékosok leggyakrabban csak kapcsolt kérdéskörként fordult elő. Összességében kijelenthető, egyetlen csatornánál sem

tapasztalható tervszerű fogyatékos reprezentáció, vagyis a felbukkanások integrációs szempontból egymást nem erősítik.

A következő hipotézis, miszerint a fogyatékos-ügyi megjelenések a televíziókban kitüntetett alkalmakhoz kötődnek, nem nyert visszaigazolást. Mindössze egy csatorna számolt be - egy híradás keretében - az Esélyegyenlőség Napról, amit tovább erősített, hogy a májusi időszakban jelentős mértékben csökkent a fogyatékos személyek televíziós reprezentációja. Ennek ellenére az előfordulások nagyobb arányban foglalkoztak a fogyatékossgal, mint témával. Emellett az egyes fogyatékossgok megoszlása is sokkal kiegyensúlyozottabb volt májusban, mint novemberben. Jellemző, hogy novemberben csak a kerekesszékesek jelentek meg az elemzett televízióknál.

A fogyatékosok között egyébként legnagyobb arányban a mozgássérültek szerepeltek a képernyőn. A kerekesszékes és nem kerekesszékes mozgássérültek együttesen a fogyatékos-ügyi megjelenések felét adták, ami egyrészt rámutat arra, hogy az előbbieket a többi fogyatékossgal szemben erősebb érdekérvényesítő erővel rendelkeznek, másrészt arra, a mozgássérültség képileg jobban bemutatható. A fentiek alapján a kutatás bizonyította, hogy a fogyatékos személyek keveset és rendszertelenül szerepelnek a képernyőn. A megjelenések azt is bizonyították, hogy a televíziók által sugárzott kép megerősíti az egyes fogyatékos csoportok közötti aránytalanságokat.

Levonhatjuk azt a következtetést, hogy Magyarországon sem a kereskedelmi, sem a közszolgálati televíziós csatornák nem szolgálják a fogyatékos személyek társadalmi integrációját.

Megjelenési arányok

A kvantitatív elemzések elsődleges eredménye - mint korábban jeleztük -, hogy a fogyatékosok reprezentációja novemberben 0,52 százalék, májusban viszont már csak 0,26 százalék volt. Még szembetűnőbb, hogy míg novemberben közel egy százalékos arányt mértünk a közszolgálati adók esetében, addig májusban a Duna Televíziónál a novemberi arány egytizedét, az M1-nél pedig hatodát regisztráltuk. Novemberhez képest májusban a kereskedelmi adók esetében minimális növekedést tapasztaltunk. Az RTL Klub programjaiban 0,13-ról 0,15 százalékra nőtt a fogyatékos megjelenések időbeli aránya. A TV2 műsoraiban 0,15 százalékról 0,20 százalékra emelkedett a megjelenések megoszlása, megelőzve ezzel a Duna Televíziót.

Az eredmények torzulása annak köszönhető, hogy novemberben az M1 és a Duna TV több olyan filmet is adásba szerkesztett, melyekben fogyatékosok szerepeltek, valamint ekkor kerültek sugárzásra fogyatékos-ügyi programok. Sajnálatos módon ki kell jelentenünk, hogy a májusi adatok tekinthetők tipikusnak, mivel a fogyatékos-ügyi műsorok havi vagy heti rendszerességgel jelentkeznek, a filmes megjelenések pedig egyediek és teljesen rendszertelenek.

Az egyes műsorszolgáltatók fogyatékos-ügyi előfordulásainak időbeli megoszlását a magazinok és az egyedi filmek nélkül vizsgálva megállapítható, hogy a közszolgálati médiumok még így is több fogyatékos-ügyi megjelenést produkáltak, azonban a közszolgálati és kereskedelmi televíziók közti különbség jelentősen csökkent.

Összességében 93 megjelenést regisztráltunk, ebből 58 esett novemberre és 35 májusra. Látható, hogy számszerűleg is erősen csökkent tavaszra a fogyatékoság hangsúlyozottsága. A 93 megjelenésből 29 mindössze egy másodperc hosszúságú volt, 38 esetben fél percnél rövidebb prezentációt mértünk, egyperces feltűnéssel pedig 17 esetben találkoztunk. A leghosszabb szereplés 26 perces volt (*Segítőtárs*), továbbá két 20 perc feletti prezentációt regisztráltunk a filmekben (*New Rose Hotel*, illetve *Sámson és Delila*).

Az adatok alapján leszögezhető, hogy jelentős különbségek mutatkoztak a kereskedelmi és a közszolgálati televíziók között novemberben. Amíg az M1 22, a Duna TV 24, addig az RTL Klub nyolc, a TV2 pedig mindössze négy alkalommal mutatott be fogyatékosokat. Májusban az említett arány jelentősen módosult. A legnagyobb csökkenést a Duna TV-nél figyelhettük meg, ahol a 24 előfordulás hatra esett vissza. Szintén drasztikus csökkenést tapasztaltunk az M1-en, ahol a felére, 11-re esett a fogyatékosokkal kapcsolatos megjelenések száma. Ezzel szemben az RTL Klub műsoraiban jelentős növekedést figyelhettünk meg (8 vs. 13), s így e tíz feletti előfordulással májusban a legtöbb felbukkanást már ez a csatorna mondhatta magáénak. A legkisebb változást a TV2 esetében mértük.

A 93 megjelenés összesen 4 óra 38 perc 50 másodpercet tett ki. Novemberben az M1 és a Duna Televízió több mint egyórányi műsoridőt biztosított a fogyatékosok számára, az RTL Klub és a TV2 viszont kevesebb, mint 15 percet. Májusban - ezzel ellentétesen - a kereskedelmi televíziók szenteltek hosszabb időtartamot az „ügynek”. A vázolt műsoridő tetemes hányadát az állami médiumok esetében a filmek szolgáltatták, a privát műsorszolgáltatóknál viszont a sorozatok.

Az egyes fogyatékoság-típusokon belüli arányok

93 műsorban 111 fogyatékos jelent meg, s a megjelenések túlnyomó többségére novemberben került sor (72 eset). Az év tizenegyedik hónapjában az előfordulások több mint 60 százaléka kerekesszékesekből toborzódott, az egyéb sérültek közül egy sem érte el a tíz megjelenést. Májusban a kerekesszékes és egyéb sérültek nagyjából fele-fele arányban osztoztak a felbukkanásokon.

Annak ellenére, hogy novemberben - a számadatok tanúbizonysága szerint - többet foglalkoztak a műsorszolgáltatók a témával, a májusi megjelenések teljesebb képet festettek a kérdéskörrel, ezért hasznosabbnak is bizonyultak.

A fogyatékoság, mint téma a regisztrált megjelenéseken belül

Novemberben az M1 előfordulásainak (4231 másodperc) majdnem háromnegyedében a bejátszás témája is a fogyatékoság volt, májusra az említett megoszlás egyötödre csökkent. A Duna TV műsorszerkezetében az előbbiekkal ellentétes tendenciák játszódtak le. Míg novemberben a megjelenések több mint egyharmadának témája esett egybe a reprezentációval, addig a tavaszi mérés alkalmával már az összes előfordulás a fogyatékosokról szólt. Az RTL Klub kedvező téli statisztikáit a májusi hét tapasztalatai teljes mértékben megkérdőjelezték, mivel novemberben még a felbukkanások több mint fele foglalkozott a fogyatékosokkal, az Esélyegyenlőségi Nap hetére ez az arány egy százalékra csökkent. A TV2 több mint négyszeresére növelte a téma előfordulásának arányát a neves napra.

A fogyatékosok megjelenésének aránya a saját készítésű műsorokon belül

A fogyatékoság reprezentációjával kapcsolatban érdekes, hogy a saját készítésű műsorok esetében mekkora arányban kerültek fogyatékosok a képernyőre az egyes televízióknál. A közszolgálati csatornákon novemberben a megjelenések döntő hányada hazai gyártású produkciókhoz kötődött, a másik szegmenst az európai programok képviselték. Az RTL Klub a dél-amerikai szappanoperáiban szerepeltetett leginkább fogyatékosot, a TV2 viszont fele-fele arányban osztotta meg megjelenéseiket a saját gyártású műsorszámok és a sorozatok között. Májusban az állami finanszírozású médiumok megőrizték a novemberben mért arányokat, a

privát médiumok ezzel szemben jelentősen javítottak a megjelenési megoszlásokon a hazai gyártású műsorszámok javára (RTL: 13 esetből hét, TV2: öt esetből három).

A fogyatékosok megjelenésének aránya műsorsávok szerint

A következőkben arra voltunk kíváncsiak, mely műsorsávban jelentek meg leginkább a fogyatékosok, mikor tettek közzé a számukra fontos információkat a televíziók. Itt elsősorban nem a fogyatékosokkal speciálisan foglalkozó műsorokra voltunk kíváncsiak (M1: Sorstársak, alkalmanként az Ablak, Duna TV: Felelet az életnek), hanem az összes olyan programra, ahol fogyatékos témával foglalkoztak. Míg a novemberi héten a fogyatékos megjelenések kevesebb, mint 40 százaléka kötődött a főműsoridőhöz (legkisebb M1: 18%, legnagyobb RTL Klub: 38%), addig a májusi héten a TV2 kivételével 50 százalékot meghaladó mértékben szerepeltek fogyatékosok a 18:30 és 21:30 közötti műsorsávban (TV2: 40%). Kiemelésre érdemes eredménynek számít, hogy míg novemberben az M1-en a hétköznapokon történt 13 megjelenésből összesen egy esett főműsoridőre, addig májusban négy megjelenésből három.

Nézettség

A közszolgálatosság elsősorban nem nézettségfüggő, és nem is szabad, hogy azzá váljon, ugyanakkor fontos: egy műsor, illetve a benne közölt információ elérje célcsoportját. Ennek megfelelően tudomásul kell venni, hogy jelenleg a kereskedelmi adók nézettsége többszöröse a közszolgálati médiumokénak. Az elemzett programok közül összesen 19 ért el tíz százaléknál magasabb nézettséget, melyek közül 11 szórakoztató műsorszám (műsorajánló, szappanopera, film, jótékonyági est), nyolc politikai hír- és magazinműsor volt. A nagy nézettségű műsorok az RTL Klub (12 eset), a TV2 (3) és az M1 (4) műsorfolyamában voltak fellelhetők. Itt kell megjegyeznünk, hogy az RTL Klub előfordulásainak túlnyomó többségére sorozatban vagy filmben került sor.

A megjelenések vizsgálata alapján kijelenthető, hogy novemberben kevesebb regisztrált műsornak volt nagy nézettsége, mint májusban. Ekkor csak hét műsorszám rendelkezett tíz százalék feletti nézettséggel, májusban azonban már 12 program szárnyalta túl e nézettségi határt. A tavaszi hónapban mért emelkedés elsősorban a hírműsoroknak volt köszönhető. A legnézettebb szereplésnek a Philadelphiai Zsaru című számított (42,3 %). A 93 regisztrált megjelenésből 49 nem érte el a négy százalékos nézettséget sem, s szintén

elgondolkodtató, hogy a két fogyatékos-ügyi magazinműsor csupán egyszázalékos (Felelet az életnek), illetve 1,3 százalékos (Segítőtárs) nézettséget produkált.

Az M1 műsorprofilja

Novemberi mérés

Novemberben 22 megjelenést regisztráltunk, ebből négy műsorelőzetesben, három játékfilmben, öt hírműsorban, kettő-kettő sorozatban, kulturális ajánlóban (az egyik ismétlés), magazinműsorban, valamint három fogyatékos-ügyi programban realizálódott.

2001. november	12.	MŰSORAJÁNLÓ
2001. november	12.	DERÜLT ÉGBŐL EGY CSALÁD /NEMET FILMS
2001. november	12.	NAPRAKÉSZ /INFORMÁCIÓS MAGAZIN/
2001. november	12.	UNIVERZOOM /KULTURÁLIS AJÁNLÓMŰSOR/
2001. november	13.	MŰSORAJÁNLÓ
2001. november	13.	UNIVERZOOM /KULTURÁLIS AJÁNLÓMŰSOR/
2001. november	14.	DERÜLT ÉGBŐL EGY CSALÁD /NEMET FILMS
2001. november	15.	SEGÍTŐTÁRS
2001. november	15.	MŰSORAJÁNLÓ
2001. november	15.	LŐPOROS HORDÓ /JUGOSZLÁV-FR.-MACEDON
2001. november	15.	MŰSORAJÁNLÓ
2001. november	15.	VILÁGHÍRADÓ
2001. november	15.	VOLPONE /MAGYAR TV-JÁTÉK/
2001. november	16.	KÁRPÁTI KRÓNKA
2001. november	16.	HÍRADÓ
2001. november	16.	VILÁGHÍRADÓ
2001. november	16.	DERÜLT ÉGBŐL EGY CSALÁD /NEMET FILM
2001. november	16.	IDEHALLGASS! /AM. FILM/
2001. november	16.	ABLAK /KÖZÉLETI SZOLGÁLTATÓ MAGAZIN/
2001. november	17.	EGY-MASERT /SZOLGÁLTATÓ MAGAZIN/
2001. november	17.	HÍRADÓ
2001. november	18.	EGY-MASERT /SZOLGÁLTATÓ MAGAZIN/

Hírműsorok

Az M1 novemberi hírműsorai közül kettőben jelent meg fogyatékosokkal kapcsolatos hír, a többiben a háttérben volt látható kerekas székes személy. A fogyatékosokról szóló beszámolók közül az egyik egy speciális hallókészületről számolt be, ami képessé teszi a siket embereket a hallásra. A másik tudósítás egy angol színésztől adott számot, aki agysorvadásban szenved, és a királynő kitüntette színészi teljesítményéért. Ezen kívül szó volt még Afganisztánról, ahol egy háborús sérültet láthattunk a háttérben (ez a beszámoló kétszer

is szerepelt). Egy másik tudósításban a megjelenő fogyatékos személy egy gyakorlaton vett részt, ami egy esetleges vegyi támadást szimulált Los Angeles ellen.

Fogyatékos-ügyi műsorok

Kimondottan fogyatékosokkal foglalkozó műsorral háromszor találkozhattunk novemberben (*Egy-Másért* két esetben, *Segítőtársakkal* egy ízben). Az *Egy-Másért* műsoraiban olyan szociális intézményeket mutattak be, melyekben értelmi és halmozottan fogyatékos személyekkel foglalkoznak. A *Segítőtársak* havi rendszerességgel jelentkező műsor, amelyben novemberben két téma került bemutatásra. A Budapesten megrendezésre került Európai Erőemelő Bajnokságról számolt be egy összefoglaló, továbbá bemutatták a Klebelsberg Kúnó Általános Iskola 11 éve zajló integrációs programját. A műsorszám alatt jel-tolmács dolgozott, vagy feliratozták a szegmenst. A programok beharangozóit azonban nem látták el „segédletekkel”.

Magazinműsorok

A két regisztrált műsorból az egyik az Ablak című program volt. Mindkét riportban a háttérben került sor a fogyatékos-ügyi megjelenésre. Az egyik egy baleseti sérülés története volt, ahol a kórházi jelenet közben a háttérben egy kerekesszékes volt látható, a másik egy keresztény találkozó, hasonló reprezentációval. A másik megjelenésre a Naprakész műsorában került sor. A program témájaként a tehetség szolgált, ennek kapcsán mutatták be Rudnicky András fogyatékos költőt, illetve számoltak be a Pető intézet versmondó versenyéről. A beszélgetés során a fogyatékosokról egy konduktorral beszéltek és nem a fogyatékosokkal.

Filmek, sorozatok

Három játékfilmben regisztráltunk fogyatékosokat, azonban egyiknek sem a hátrányos helyzet volt témája. Mindháromban enyhe mozgássérülteket lehetett látni a háttérben. További két felbukkanásra a *Derült égből egy család* című német filmben került sor egy kórházi jelenetben, ahol a fogyatékos szintén a háttérben szerepelt.

Egyéb műsorok

Novemberben négy műsorajánlóban került sor fogyatékos-ügyi megjelenésre, mind a négyben a november 15-i *Segítőtársat* hirdették. Bár a műsor jeltolmácsolással készült, az előzeteseket nem látták el segédlettel. Két megjelenést regisztráltunk az Univerzoom műsorban, a World Photo Press kiállításról mutattak egy montázst, ahol az egyik képen egy háborús sérültet fedezhettünk fel.

Májusi mérés

A májusi időszakban összesen 11 megjelenést regisztráltunk. A 11 megjelenés közül ötre a híradókban került sor, ebből három ugyanarról a témáról szólt minimális eltéréssel. A további hat megjelenés közül három filmben, kettő pedig magazinműsorban fordult elő, illetve egy riportfilmmel is találkoztunk.

2002. április	29.	VILÁGHÍRADÓ
2002. április	29.	HÍRADÓ HATKOR
2002. április	29.	HÍRADÓ ESTE
2002. április	30.	CSALÁDFA /CSALÁDI MAGAZIN/
2002. május	1.	NEW ROSE HOTEL /AM. FILM/
2002. május	2.	HÍRADÓ ESTE
2002. május	3.	ABLAK /KÖZÉLETI SZOLGÁLTATÓ MAGAZIN/
2002. május	4.	KOSZ MEGVAGYOK /FR. FILM/
2002. május	5.	A JOG HÁLÓJÁBAN /AM. FILMSOR./
2002. május	5.	A HÉT
2002. május	5.	ARANYÁG 2002

Erre a mérési időszakra esett az Esélyegyenlőségi Világnap (május 2.), amely eseménynek összesen három megjelenés adózott. A május eleji hírműsorban beszámoltak az Esélyegyenlőségi Nap alkalmából szervezett konferenciáról. Az *Ablak* közéleti magazinban külön foglalkoztak a fogyatékosok élethelyzetével, életminőségével. Ennek keretében egy kaposvári civil szervezet munkáját mutatták be hosszabb riportfilm keretében.

A megjelent műsorok, filmek közül egy volt feliratozva, egy francia film, mely feltételezhetően azért került e formában adásba, mivel eredeti nyelven adták le.

Híradók, politikai magazinműsorok

Az öt real műfajba tartozó program közül három hírműsor volt, egy megjelenést *A Hétben*, egyet pedig a *Világhíradóban* regisztráltunk. A május 2-i napra emlékeztető összeállításokra a hírműsorokban került sor. Ennek keretében beszámoltak a Semmelweis Egyetemen megrendezett konferenciáról. A többnapos tudományos ülésről 60 másodperces bejátszás készült. A tudósításban kerekesszékeseket mutattak és egy baleseti sérültet. Az integráció szempontjából fontos, hogy beszámoltak erről az eseményről. A konferencia hírértékét jól mutatja, hogy a szimpóziumról összesen csak egy tudósítás készült, míg az izomsorvadásban szenvedő angol hölgyről szóló riport háromszor került képernyőre. A beteg férjével eutanázia engedélyezését kérte a strasbourgi emberjogi bíróságtól, mivel a hazai törvényszék elutasította keresetét. A Hét műsorában háborús sérülteket mutattak be.

Magazinműsorok

Két magazinműsor tűnt fel a vizsgált időszakban, melyben a fogyatékosokkal foglalkoztak, mint témával: *Ablak, Családfa*.

Az Ablakban kimondottan az Esélyegyenlőségi Világnap alkalmából készítettek egy összeállítást a fogyatékosokról, másképpen a „rokkantokról”. Az összeállítás a fogyatékos emberek életvitelét, életminőségét mutatta be egy kaposvári civil szervezet munkáján keresztül. A műsorrészből kiderült, hogy a szervezet szociális tevékenységet lát el, feladatai közé tartozik a fogyatékos emberek segítése, körülményeik jobbá tétele stb. Emellett szóltak a jelenlegi finanszírozás problémáiról és a tervezett szociális törvénymódosításról, melynek keretében nem állami szervezetek is részesülhetnének a költségvetés juttatásaiból, amennyiben szociális feladatokat látnak el.

A Családfa olyan nyugdíjas embereket mutatott be, akik segítenek családjuknak a gyermeknevelésben. Az egyik szegmens egy nagymamáról szólt, aki asszisztál unokája gondozásában, aki vak. A műsorrész nem a gyermek világtalanságára koncentrált, az eset példaként funkcionált. A téma a családon belüli munkamegosztás volt.

Filmek

A *New Rose Hotel*-ben a főszereplő sánta volt. A sérülés, a sántaság nem volt témája a filmnek. Az aránylag „magas” éjszakai nézettség a neves színésznek volt köszönhető. A *Jog*

Hálójában a fogyatékos személy egy médium, aki siket, és egy jeltolmács útján mondja el, hogy a holt lelkek mit üzennek az élőknek. A filmsorozat egy ügyvédi iroda különböző eseteit dolgozza fel. A *Kösz megvagyok* feliratozva került műsorba, így az a siketek számára is hozzáférhető volt. A film egyik mellékszereplője egy idős, kerekesebb férfi volt, akit a felesége ápolt, és folyamatosan hangoztatta, hogy a férfi egyedül képtelen lenne élni.

Egyéb műsorok

Az *Aranyág* c. műsorban Jean-Marie le Pen-ről mutattak be egy riportfilmet, melynek egyik utcai jelenetében egy fogyatékos ember tűnt fel.

Duna Televízió műsorprofilja

Novemberi mérés

A novemberi időszakban összesen 24 megjelenést regisztráltunk. A megjelenések műfaji orientációja igen változatos képet mutatott, a bemondói szövegben, játékfilmekben, dokumentumfilmekben és a hírműsorokban fedeztünk fel fogyatékos-ügyi megjelenéseket. Végül magától értetődő módon, találkoztunk a témával a *Felelet az életnek* c. műsorszámában, amely a Duna Televízió fogyatékosoknak szentelt programja.

2001. november	13.	INDUL A NAP /REGGELI INFORMÁCIÓS MAGAZIN
2001. november	13.	KATEDRA NÉLKÜL
2001. november	15.	BEMONDÓ
2001. november	14.	HEURÉKA! MEGTALÁLTAM!
2001. november	16.	TALPALATNYI ZÖLD /KÖRNYEZETVÉDELMI MAGAZIN
2001. november	16.	ÖRKÉNYI DIÓFÁK EGY KATALÁN BIRTOKON
2001. november	13.	HEURÉKA! MEGTALÁLTAM!
2001. november	15.	CIVIL VILÁG
2001. november	16.	VAD SZIKLAFALAKON /ANGOL ISM. TERJ.
2001. november	14.	HÍRADÓ
2001. november	14.	A SZELLEM ÓRÁJA
2001. november	15.	KALENDÁRIUM
2001. november	18.	UNITÁRIUS ISTENTISZTELET KÖZVETÍTÉSE
2001. november	13.	VAD SZIKLAFALAKON /ANGOL ISM. TERJ.
2001. november	18.	FELELET AZ ÉLETNEK
2001. november	17.	ŐN HISZ A NÉZETTSÉGI MUTATÓKNAK?
2001. november	15.	ÁGRÓL SZAKADT ÚRILÁNY /MAGYAR FILM/
2001. november	16.	SÁMSON ÉS DELILA /OLASZ-FR.-NÉMET FI
2001. november	17.	MACARTHUR /AM. DOK.FILM/
2001. november	12.	INDUL A NAP /REGGELI INFORMÁCIÓS MAGAZIN
2001. november	16.	A HOLNAP VILÁGA /ANGOL ISM. TERJ. FI

2001. november 16. INDUL A NAP /REGGELI INFORMÁCIÓS MAG
2001. november 17. ISTEN MÁRTÍRJAI /FR.-IZRAELI DOK. FI
2001. november 13. IQBAL /OLASZ FILM/

A huszonnégy megjelenés között elhanyagolható mértékben volt jelen az a képlet, amikor a felbukkanás mellett a program témája is a fogyatékos volt. A műsorszegmensek fele a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségénél történt csalást dolgozta fel. Az események kapcsán jutott szóhoz az *Indul a nap* reggeli magazinműsorban a szervezet főtitkára. A *Holnap Világa* két esetben szerepeltetett fogyatékos-ügyi témát, helyesebben a szegmensek témái az orvostudomány új felfedezései voltak. Az első beszámolóban egy transzplantációs eljárásról adtak hírt, amely segíthet az agyvérzéses agykárosodás rehabilitációjában. Az interjúban megszólalt egy férfi, aki az agyvérzést követően a bal oldalára lebénult. A második eset balesetben megsérült emberek gégefő-átültetésével foglalkozott.

Hírműsorok

A Duna TV hírműsorában szintén a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségénél történt visszaélésekről számoltak be.

Filmek

Összesen három filmben jelentek meg fogyatékos személyek. Az Iqbal című filmben az egyik szereplő enyhe mozgássérült volt, s ugyanez volt a helyzet az *Ágról szakadt úrilány* esetében. A *Sámson*ban a bibliai figura vaksága emelte vizsgálatunk fókuszába a művet.

Magazinok, egyéb műsorok

A novemberi mérés során összesen hat riportműsor és öt tájékoztató program esetében regisztráltunk fogyatékos megjelenést. Mindegyik műsorban csupán a háttérben tűntek fel a szóban forgó személyek. A felbukkanások időtartama egyetlen esetben sem haladta meg a 60 másodpercet. Négy alkalommal kerekesszékes, háromszor egyéb mozgássérült, egyszer baleseti sérült, kétszer vak és egyszer értelmi fogyatékos gyerekek jelentek meg a képernyőn. Két esetben csak szóban fordult elő a téma. Az első a *Kalendárium* című műsorban, ahol a

fogyatékosok által festett naptár volt a nyeremény. A második megjelenés akkor történt, amikor az *Ágról szakadt úrilány* című film vetítési időpontját ismertették.

Az információs műsorok esetében három felbukkanást mértünk. Az *Indul a nap* az UNICEF Apró az Aprókért programját karolta fel. A másik két esetben az Ifjúsági és Sportminisztérium hirdetése kapcsán kerültek fogyatékosok a képernyőre. További három esetben a téma nem állt kapcsolatban a fogyatékosokkal, mindazonáltal a felvételeken megjelentek sérült személyek (*Talpalatnyi zöld, Heuréka, Szellemóra*). A dokumentum- és riportfilmek közül csak egyetlen egyben volt érdemleges fogyatékos megjelenés, a többi esetében csak felvillanásokról beszélhetünk. Az *Ön hisz a nézettségi mutatóknak* programban a vakság humorforrásnak számított.

Fogyatékos-ügyi műsorok

Az egyetlen teljes egészében fogyatékosokról szóló műsorszám a *Felelet az életnek* című saját készítésű program volt. A magazint feliratozták, és szerepeltek benne mozgássérültek, értelmi- és egyéb fogyatékosok. A műsor két téma köré szerveződött: az első a lakóotthonban élő sérült emberek helyzetét mutatta be, a második szegmens pedig a fogyatékos gyerekek integrációját járta körül egy stúdióbeszélgetés keretében.

Májusi mérés

Az említett időszakban hat előfordulást regisztráltunk. A megjelenések több mint felében a fogyatékosok csak háttérszereplőként tűntek fel a programokban. Ebben a részben nem tagolnánk az elemzést részekre, mivel a megjelenések közül három esetben csakis háttérben láthattunk fogyatékos személyeket, és nem a műsor részeseiként. A hírműsorban a már említett angol hölgy szerepelt, míg az *Indul a nap* c. programban egy Parkinson-kórban szenvedő ember öngyilkossági kísérletét taglalták.

2002. április	29.	HÍRADÓ
2002. április	30.	KATEDRA NÉLKÜL
2002. április	30.	INDUL A NAP /REGGELI INFORMÁCIÓS MAGAZIN
2002. május	1.	GAZDAKÖR
2002. május	1.	BULGÁROK-KERTÉSZEK /MAGYAR DOK. FILM
2002. május	4.	A VARÁZSLATOS ISKOLABUSZ /AM. RAJZFILM

RTL Klub műsorprofilja

Novemberi mérés

Novemberben összesen nyolc esetet regisztrálhattunk, és a felbukkanások túlnyomó többségére (hat eset) különböző fikciós alkotásokban került sor.

2001. november	13.	MARIA MERCEDES /MEXIKÓI FILMSOR./
2001. november	14.	MARIA MERCEDES /MEXIKÓI FILMSOR./
2001. november	16.	RECEPTKLUB
2001. november	16.	MILAGROS /PERUI FILMSOR./
2001. november	16.	MARIA MERCEDES /MEXIKÓI FILMSOR./
2001. november	17.	HÍRADÓ
2001. november	17.	KUNGFU /AM. FILMSOR./
2001. november	17.	PASIK

Hírműsorok

A novemberi hírműsorokban egyetlen esetben jelent meg a háttérben egy mozgássérült. A műsoregység témája nem érintette a problémakört.

Szappanoperák, televíziós sorozatok

A dél-amerikai szappanoperákban többször jelentek meg fogyatékos személyek mellékszereplőként (*Milagros, Maria Mercedes*). A *Kung-fu* c. alkotásban csak a háttérben tűnt fel fogyatékos. A *Pasik* c. RTL produkcióban pedig egy értelmi sérült szolgáltatta a humort.

Magazinműsorok

A magazinműsorokban csak az említés szintjén jelentkeztek vagy háttérképként funkcionáltak fogyatékos személyek.

Májusi mérés

A tavaszi mérés során hat fikciós műsorszám, egy híradóban és hat esetben magazinműsorban is regisztráltunk fogyatékos-ügyi megjelenést.

2002. április	29.	FÓKUSZ /KÖZÉLETI MAGAZIN/
2002. április	29.	REGGELI /REGGELI INFORMÁCIÓS MAGAZIN
2002. április	29.	MICSODA HERCEGNŐ! /AM. ROMANTIKUS FI
2002. április	29.	FÓKUSZ /KÖZÉLETI MAGAZIN/
2002. április	30.	HÍRADÓ
2002. április	30.	A VÍZ FOGSÁGÁBAN /AM. KATASZTRÓFAFILM
2002. április	30.	VÉSZHELYZET /AM. FILMSOR./
2002. május	2.	AZ ELNÖK EMBEREI /AM. FILMSOR./
2002. május	3.	TALÁLKOZÁSOK - SZTÁRMAGAZIN
2002. május	4.	FÓKUSZ PLUSZ /MAGAZIN/
2002. május	4.	DOKTOROK /AM. FILMSOR./
2002. május	4.	FÓKUSZ PLUSZ //MAGAIN/
2002. május	4.	PHILADELPHIAI ZSARU /AM. AKCIÓVÍGJÁTÉK

Hírműsorok

A Híradóban egy sziámi ikerpár szétválasztásáról adtak hírt.

Filmek, televíziós sorozatok

A filmek közül külön ki kell emelni *Az elnök emberei* című amerikai sorozatot. Az elemzett műsorszám témája az volt, hogy az autistákat segítő törvénycsomagot hogyan lehet keresztülvinni a Kongresszuson. A filmben nem mutattak be fogyatékos személyeket, de ismertették helyzetüket és a törvényi támogatások lehetőségét. Az izgalmasan megszerkesztett, didaktikus film jelentősen hozzájárulhat az autisták integrálódásához. Más filmekben csak a háttérben jelentek meg fogyatékos személyek.

Magazinműsorok

A *Fókusz* két műsorszámában szociálisan hátrányos helyzetű csoporton keresztül mutattak be fogyatékosokat. Az egyik anyagban intézeti gyerekek helyzetéről számoltak be Romániában. Itt a fogyatékosok mellett kábítószeresek, utcagyerekek és AIDS fertőzöttek is megjelentek. A falu segélykoncertjéről szóló beszámolóban a település valamennyi rászoruló gyermekének gyűjtést rendeztek. A *Találkozások* sztármagazinban a speed motorokkal ismertették meg a nézőket. A téma kapcsán szóba került, hogy Pongrácz Noémi mozgássérült fitness bajnok felült egy ilyen motorra. A *Reggeliben* Michael Korpff hallássérült táncos zenészt látták vendégül, aki jelbeszédben (nem jelnyelven) interpretálta Máté Péter Egyszer véget ér című dalát.

TV2 műsorprofilja

Novemberi mérés

A novemberi időszakban összesen négy olyan megjelenést észleltünk, melyben valamilyen módon érintették a fogyatékoságot, mint témát. Az első megjelenést a *Háló@Világ* esetében regisztráltuk. A műsorban egy kerekesszékes építész beszélt a munkájáról és az Internetről. A második felbukkanással az *Álmok szigete* filmsorozat egyik jelenetében találkoztunk. A főszereplő emlékeiben önmagát, mint konkrétan nem meghatározható fogyatékos személyt látta. A harmadik és negyedik szereplés az *Igazi Vészhelyzet* című magyar dokumentumfilmhez kötődött. Az egyik felbukkanás a műsorelőzetesben történt, a másik magában a programban fordult elő. A filmben többször is mutattak fogyatékos személyeket, háromszor mozgássérültet, egyszer pedig egyéb fogyatékos.

2001. november	13.	HÁLÓ@VILÁG /ÉLETMÓD KULTÚRA AZ INTERNETEN
2001. november	14.	AZ ALMOK SZIGETE /NEMET FIMSOR./
2001. november	15.	AZ IGAZI VÉSZHELYZET /MAGYAR DOK. FI
2001. november	15.	MŰSORAJÁNLÓ

Májusi mérés

Ebben az időszakban összesen öt esetben tűntek fel fogyatékosok a képernyőn. Kétszer egy mexikói szappanopera egyik szereplőjének balesete kapcsán és kétszer a magazinműsorok szegmenseiben találkozhattunk fogyatékosokkal. Végül egy esetben az egyik műsorajánlóban jelent meg értelmi fogyatékos. Az öt megjelenés közül kettőben volt téma a fogyatékoság.

2002. május	1.	TÉNYEK
2002. május	2.	ROSALINDA /MEXIKÓI FILMSOR./
2002. május	3.	ROSALINDA /MEXIKÓI FILMSOR./
2002. május	3.	AKTÍV /MAGAZIN MŰSOR/
2002. május	4.	MŰSORAJÁNLÓ

Filmek

A *Rosalinda* című mexikói szappanoperában az egyik mellékszereplő mozgássérült volt. A fogyatékoságot a belső tulajdonságok külső megjelenítésére használták a készítők.

Hírműsorok

A *Tények*ben egy sziámi ikerpár szétválasztásáról számoltak be. A riport során megemlítették, hogy az egyikük a műtét következtében fogyatékos lesz.

Magazinműsorok

Az *Aktív* nem fogyatékosokról, hanem egy pszichiátriai betegről számolt be, aki gyilkosságot követett el. A szegmensben az örültek, mint potenciális gyilkosok kerültek bemutatásra.

Összefoglalás

A fogyatékosok reprezentációjának mennyiségi hiányossága a tanulmány legszembeötlőbb eredménye. A hipotézisben vázolt tíz százalékos társadalmi jelenléthez képest a fogyatékosok televíziós reprezentációjának aránya novemberben 0,52, míg májusban csak 0,26 százalék volt. A mennyiségi elégtelenség még inkább szembetűnő, ha figyelembe vesszük, hogy a novemberben regisztrált megjelenések fele, májusban pedig egyharmada fikciós műsorszámokhoz (film, játékfilm, rajzfilm) kötődött. Az információs műsoroknál ez az arány novemberben 0,22 százalék, míg májusban 0,12 százalék volt.

A mérések és a hozzájuk kapcsolódó tartalmi elemzések bizonyították, a fogyatékos személyek televíziós reprezentációja minőségi szempontból szintén katasztrofális. A megjelenések két csoportja tekintetében külön-külön is bizonyítható a minőségi hiányosság. A fikciós megjelenések döntő többségében csak háttér-előfordulásokat regisztrálhattunk. Az integrált előfordulások fontosak és példaértékűek lehetnek, de önmagukban hatástalanok.

Összességében megállapítható, hogy a fogyatékos személyek bemutatása a négy országos televíziós csatornán rendszertelen volt, általában alacsony nézettségű időszakokra estek, ami nem segíti elő a társadalmi integrációjukat.